

Meghalt Császár Elemér.

A magyar irodalomtudománynak nagy gyászja van: július 3-án meghalt Császár Elemér, a budapesti egyetemen a magyar irodalomtörténet professzora, a M. Tud. Akadémia irodalomtörténeti bizottságának előadója, az Irodalomtörténeti Közlemények szerkesztője.

Gazdag tudományos munkássága, generációkat nevelő tanári pályája, a tudományos közeletben betöltött jelentős szerepe, emberi egyéniségének varázsa kizárhatatlanul biztosított neki a magyar tudományosság irányítói között, olyan befolyást, amelyet valamikor Gyulai Pál és Beöthy Zsolt szerzett magának.

Tudós egyéniségének a meglepően nagy szakbeli tájékozottságon kívül két sajátos vonása volt: általános művészettörténeti képzettsége és kemény ténytisztelete. Az előbbi elsősorban munkásságának módszerességét biztosította, ezzel kapcsolatban irodalmi vizsgálódásának esztétikai alapját, elvi szempontjainak szilárdságát, értékelő látásának sokoldalúságát. Művei az irodalomtudomány filológiai és esztétikai irányának mintaszerű hajtásai, az elemző vizsgálatnak döntő határozottságú megfogalmazásai. A másik vonás a történelmi anyag gazdagságát, a felkutatott irodalmi termés bőségét, a fejlődés fokozatosságának világos áttekintését, a megvilágító párhuzamok sokféleségét hozta magával. A tudósnak ezt a két vonását kiegészítette rendkívül mély erkölcsi komolysága: az emberben ez formálta ki a kötelességteljesítés tiszteletelteltő lelkességét, a kritikusan a közönségérdeknek a széptérték mellett kihangsúlyozott megbecsülését.

Az eredményes munkában töltött élet, a mások munkáját szívesen értékelő önzetlenség, a fiatalok indulását szeretettel felkaroló meleg szó minden pályatársában tiszteletet és megbecsülést keltett: ez a tisztelet és megbecsülés kísérette váratlan, utolsó útjára.

Folyóiratunk is mélységes gyásszal ad hírt korai elhunytáról. G. B.

Kiadatlan Justh Zsigmond-levelek.

Századvégi irodalmunknak jellegzetes alakja Justh Zsigmond. Fiatalon halt meg, de minden széptért lelkesedő egyénisége mély nyomokat hagyott irodalmi kultúránkban. Korának legkiválóbb íróival és művészeivel tartott szorosbaráti kapcsolatot fenn. Azonban külföldön, így Párizsban is szeretett hősé volt az akkor oly híres irodalmi szalónoknak. Az írók közül különösen Reviczky Gyulával, Malonyay Dezsővel és Pekár Gyulával, a művészek közül Feszty Árpáddal és Hubay Jenőékkel folytatott levelezése forrásértékű. Az alábbi két levelet Hubay Jenőhöz és menyasszonyához, gr. Cebrián Kózához.

írta tíz héttel halála előtt. Mennyi bizalommal és szeretettel hívja szent-tornyai birtokára a fiatal párt, akiknek látogatása elmaradt, s mennyi hittel nézett november 3-iki indiai útja elé, — 1894. okt. 9-én már halott volt.¹

1.

gr. Cebrián Rózához.

Végtelenül örültem sorainak. Lássa, még is magának kellett igazat adni mindenkinek, kinek szíve van. Most már minden jól van, így viharok után még jobban megfogja a felhőtlen napsugár értékét becsülni. Jenőnek is mondjon sok szepet, jót és mondja meg neki, hogy augusztus *végére biztos számíthatunk* magukra. Azonkívül kérem mondja meg most is neki, hogy G[ányó] Julesa mint népszínmű nem lesz a népszínházban előadva, mert Eva színigazgató azt írta Rózának,² a darab szerzőjének, hogy sem elég intelligens színészei, sem elég intelligens publikuma nincs (sic), hogy a darabot előadhassa. Én a dolognak csak örülök. Ha ideje van írjon néha, végtelenül fog sorainak örülni igaz öreg barátja

1894. jún. 14én.

Zsiga.

2.

gr. Cebrián Rózához és Hubay Jenőhöz.

Bocsássanak meg, hogy így megkésve írok az oly szép s megható figyelmű levélre. De hát nem tudtam a „boldogság útját“. Nem tudtam a boldog pár merre felé indult! Ma kapta mama a Gossensass-i levelet, amelyre aztán sietek reflektálni. Mi a „párt“ várjuk, bármikor jöjjenek is tárt karokkal. Én sept. 20-ig maradok Szent-Tornyan, aztán Velencébe megyek, honnan majd nov. 3-án (legalább ha addig annyira összetudom magamat szedni) Indiába, ha nem, akkor csak Corfu és Algier lesznek téli statióim. Én az utóbbi két hetet Kolozsvártt (?) Batthyány Lajoséknál és Bécsben töltöttem s a levegő-változás némileg javított egészségi állapotomon, bár azért még némileg nagyon rekedt vagyok, köhögök s nagy lázaim vannak. De hát így van jól, hogy a boldog emberek egészségesek legyenek s azok, kik nem azok — forduljanak fel. Tán ez a legmagasabb igazság.

Itt most pokoli hőség van s olyan jön, hogy az ember alig lát tőle. No majd augusztus második felében (mikorra várjuk a gerle párt!), majd jobb lesz. Az Isten megáldja magukat, azt kívánja vén barátja, barátod *Zsiga*.

1894. júl. 26án.

Kozocsa Sándor.

Elhunytak.

ADY LAJOS (diósadi), ny. tanügyi főtanácsos, szül. Erindszenten 1881. január 29-én, megh. Bpsten, 1940. ápr. 18-án agytrombózisban. — Ref. 1904/09., a zilahi ref. gimn. h., 1909/19. a bpi V. ker. áll. főgimn. r. tanára,

¹ A leveleknek közlésre való szives átengedéséért Hubay Jenőné öxcellenciájának ezúton is hálás köszönetet mondok.

² Rózsa Miklós: *Justh Zsigmond*. Magyar Szalon. 22. köt. 1894. 397—402. l.

1919/35. a debreceni kir. tanker. főigazgatója volt. Nyugdíjaztatása előtt néhány évig a bpi főigazgatósághoz beosztva szolgált. — 1902 óta írt cikkeket és novellákat, utóbbiakat Nagy János álnéven, kül. bpi és vidéki lapokba. 1913/18 szerk. az *Orsz. Középisk. Tanárregyes. Közl.-t.* — Munkái: *Arany Első lopás és Jóna ördögének isk. magyarázata.* Szeged, 1913. — *M. stilsztika Arany J. Toldija alapján.* A középiskolák 4. o. sz. Bp., 1913. (Endrei Akossal). — *Retorika.* A középisk. 5. o. sz. U. o., 1914. (U. azzal; mindkettőből új kiad. 1927-ben Lengyel Miklóssal.) — *Ady Endre.* U. o., 1923. — *Poétika.* A középisk. 6. o. sz. U. o., 1928. (Lengyel Miklóssal.) — Bev. és jegyzetekkel ellátva kiadta az *Ocsó Jókai* 101. és 202. sz.-át, valamint Vörösmarty Mihály: *Csongor és Tündé-jét* (Bp., 1933.) *A könyvnap könyve* c. kiadványokban. Sajtó alá rendezte testvérbátyja, Ady Endre *párizsi noteszkönyvét.*

BALASSA (1900-ig Grünbaum) JÓZSEF hírlapíró, szül. Hódmezővásárhelyen 1884-ben, megh. Budapesten, 1940. május 9-én. — R. kat. konvertita. Középisk. végzettséggel 1902. Szegeden újságírói pályára lépett s 1907/13. a *Szeged és Vidéke* fel. szerk. volt, majd Bpestre került a *P. Napló*-hoz. Az 1914/18. háborúban, mint tiszt szolgált s olasz fogságba esett. Hazatérve a szabadtörművesek alapította *Világ.* majd annak betiltása után az azonos irányúvá lett *M. Hírlap* szerkesztőségében dolgozott. 1927-ben a kat. irányú *Nemz. Ujság* b. munkatársa, majd a *Tózsdei Hírl.* szerkesztője lett. 1913/14. a *Mult és Jövő* cionista irányú felekezeti lapba is dolgozott. — *A pajtások* c. Strindberg-fordítását 1911 okt. mutatta be a szegedi színház. Regényei, melyek valószínűleg csupán lapokban jelentek meg: *Az erkölcstelenség; A lecsúszott város; A kobzos.* — Szépirod. jellegű munkái: *Mátyás, az igazságos élettörténete.* Szeged, é. n. — *Csokonai Bpsten, avagy a mai m. irodalom.* Bp., 1927.

BANGHA BÉLA (nagyjókai), dr. theol., S. J. áldozópap, a Sz. István Akad. r. tagja, szül. Nyitrán, 1880. nov. 16-án, megh. Bpsten, 1940. április 29-én, reggel 4 órakor. — 1895-ben lépett a jezsuita-rendbe s 1909-ben szentelik pappá. 1910-től haláláig némi megszakításokkal rendje bpi házában működött. Így 1903/4-ben 9 hónapot Canterburyben, 1921/2. telén három hónapot az Északamerikai Egyesült Államokban töltött s 1923 őszétől 1927-ig Rómában tartózkodott. Az 1919-iki kommun alatt, minthogy közözlőlevelet bocsátottak ki ellene, Pozsonyban élt. 1934-ben Délamerikában járt s meglátogatta a főbb n. telepeket. — 1913 őszén megalapította a *M. Kultúra* c. folyóiratot, melynek 1923 őszéig szerkesztője, 1926 októbere óta pedig főszerkesztője volt. 1918 januárjában orsz. mozgalmat indított a ker. m. sajtó megteremtésére s az agitáció eredménye a Közp. Sajtóváll. megteremtése, mely 1919 szept. kezdte meg működését a *Nemz. Ujs., Neue Post* (később *P. Zeitung*), *Uj Nemzed.* és *Uj Lap* c. napilapok kiadásával. Hitvédelmi, bölcseleti és kultúrpolitikai cikkei és novellái 1903 óta jelentek meg kat. jellegű folyóiratokban és lapokban. Közél hetven önálló kötete és füzete közül az irodalmi jellegűek: *Rejtett kiicsesbánya.* Jézus Sz. Szívének nagy ígérete. Pozsony, 1905. (4 kiadást ért). — *Jellemrajzok a kath. egyház életéből.* Kalocsa, 1909. (3 kiadást ért). — *Sajtóröpiratok.* I—III. Bp., 1912/14. (Kálvin-téri álnéven). — *Imakönyv.* A művelt kath. közöns. sz. U. o., 1920. — *Lola naplója és egyéb elbeszélések.* U. o., 1920. (Szerafini Blanka álnéven). — *Szt.*

Istrán és a ker. Morsz. Ünnepi besz. U. o., 1920. — *Elmélkedések a kath. hit alapigazságairól.* U. o. (1921). — *Pázmány szelleme és a kath. irodalom.* Klny. a M. Kultúrából. U. o., 1923. — *Római levelek.* U. o., 1924. — *Konferencia-beszédek.* Nagyvárad, 1924. — *Római úti kalauz.* U. o., 1925. (Új kiad. Atrner Edgárral, 1934). — *Lelkigyakorlatos konferenciák.* (Pécs, 1928). — *A másik.* Elbek. U. o., 1931. (Szerafini Blanka álnéven). — *Requiem!* (Kath. Műkedv. Színpad. 4.) U. o. (1932). — *A mi erőnk: a mi sajtónk.* U. o. [1933]. — *Örök élet igéi.* Szentbeszédek és olvasmányok. U. o., 1934/39. (4 köt.) — *Beszédvázlatok családvédelmi triduumra.* U. o., 1934. (Többekkel). — *Dél keresztje alatt.* (Utirajzok). U. o., 1934. — *Róma lelke.* Utak és élmények. U. o., 1936 [1935]. — *Eletünk élete.* Elmélkedések az Oltáriszentségről. U. o., 1937. — *Napkelet és napnyugat.* Élő szellemek hódolata az Oltáriszentség előtt. U. o., 1938. — *Képek a Jézus-társaság történetéből.* U. o., 1940. — *A négyszázéves Jézustársaság.* U. o., 1940.

BENE FERENC (bikfalvi), dr. jur., ügyvéd, szül. Sepsiszentgyörgyön 1873. június 5-én, megh. Désen, 1940. áprilisában. — Ref. Szülők: B. István, hidvégi és sepsiszentgyörgyi Király Borbála. A jogot Bpen és Kolozsvárt elvégezvén, 1908. Désen ügyvédi irodát nyitott. Az 1914/8. háború alatt a m. k. 24. h. gy.-ezr. kötelékében hosszabb ideig volt a fronton. — Novellái és egyéb írásai, részben Debreni, Lófő és Salix álneveken 1892-től kül. erdélyi lapokban. 1906. III. 1-től 1918. XII. 31-éig szerkesztette a *Vármegyei Közlet* c. lapot.

BENYOVSZKY LASZLÓ (benyói és urbanói), hírlapíró, szül. Szatmárhegyen (Szatmár vm.) 1902. június 22-én, megh. Debrecenben 1940. június 17-én. — R. k. Szülők: B. Pál, Lőrincz Visky Adél. Középkoláit Szatmárt, a jogot Debrecenben végezte. 1924/25. a *Tiszántúli Hírl.*, 1925/35. a *Hajdúföld* s 1935 májusától a *Debr. Ujs.—Hajdúföld* b. munkatársa volt. Versei, novellái és riportjai, részben Belátó, Uhu és Vághy—B. László álneveken: bpi *Elet*, *debr. Szính. és Mozi. Határőr. Határszéli Ujs.* s az eml. *debr. napilapok* ban. — Munkája: *Fiharban.* (Versek.) Debr. 1923. (Hetedmagával.)

BEREY JÓZSEF (berei), tb. esperes, ny. ref. lelkész, szül. Szatmárt 1859. április 3-án, megh. Ujpesten 1940. május 10-én (tem. napja). — Szülők: B. József szabóiparos, Félegyházy Terézia. A teológiát Debrecenben elvégezvén, pályáját mint nagykárolyi s. lelkész kezdette. 1884-ben Szaniszlón, 1888-ban Nagyeeseden lett r. lelkész s 1907/22. a nagykárolyi egyhm. esperese is volt. — Elbeszélései és mondanései: *Mátészalka és Vid.*, *Nagykároly és Vid.*, *Szamos, Szatmár. Közl.* Kőlcseyről írt tanulmányai *Kőlcsey-Egyes. évkve* (1908), *Kőlcsey-Erk.* (1931). — Álneve: Ecsedi.

BIKI FERENC, ny. ref. lelkész, szül. 1856. kör., megh. Beregszászon 1940. májusában. (84 éves). — Gyulán, Bábonyban, Tekeházán s végül Nagyszőlősen működött. — Munkája: *Emlékkönyr.* A m. nemzet ezeréves fennállásának évf. tart. ünnepély alk. Nagyszőlős, 1896.

B(LUM) VIRÁGH GEZA, hírlapíró, szül. Bpsten 1873-ban, megh. u. o. 1940. április 26-án. — Szülők: Blum Armin, Müller Janka. — 1890-től írt cikkeket, verseket és novellákat kül. lapokba, így: *Aradi Közl.*, *Kép. Csal. Lapok.* *Orsz.-Vil.* — Munkái: *A m. színművészet.* Bp., 1900. — *Erdekházasságok.* Reg. Írta: Paul Oscar Höcker. Ford. U. o., 1902.

BOKANYI DEZŐ, kőfaragómunkás, szül. Bpsten 1871 február 11-én, megh. Oroszországban 1940 júniusában. — R. k. Két gimnázialis osztályt végzett, majd kőfaragóinas lett. A szociáldemokrata pártban szónoki képességével az 1890-es évek elején tűnt fel s 1894. már a pártvezetőség tagja s az építőmunkások szakszervezetének megalapítója lett. Ugyanekkor megválasztották a betegsegélyező pénztár tisztviselőjévé; később ellenőr, majd a bpi kerületi munkásbiztosító pénztár aligazgatója lett, mely állását 1919. III. 21-én a munkaügyi népbiztossággal cserélte fel. A Tanácsköztársaság bukása után elfogták s 1920. XII. 28-án halálra ítélték. Az ítéletet azonban nem hajtották végre, mert az Oroszországgal kötött egyezmény folytán cserefogolyként Moszkvába került. Itt az orosz rádió m. bemondője volt. — Irodalommal is foglalkozott, a marxista irodalom több termékét lefordította magyarra s 1895. V. 1-től IX. 17-ig a *Népszava* fel. szerkesztője volt.

BORS EMIL, a Külkeresk. Hivatal levelezője, szül. Pécsen 1880 kör., megh. Ankarában (Törökorsz.) 1940. ápr. 1-én (61. v. 62. évében). — R. k. Atyja B. Emil dr., jogakad. tanár volt. A Keleti Keresk. Akadémiát 1900. elvégezvén, a keresk. miniszter kinevezte Szalonikibe osztályfőnöki tisztviselőjévé. 1929-től Ankarában szolgált. — Közgazd. cikkek mellett ifjúkorában (1897-től) tárcákat és útirajzokat is írt a *Pécsi Napló*ba.

BUTTYKAY ANTAL (EMIL), ferences áldozópap, szül. Beregszászon 1875. március 22-én, megh. Bpsten 1940. június 23-án d. u. 4 órakor. — 1897. pappá szenteltetvén, 1899-ben a ferencesrendbe lépett, 1903-ban tett ünnepélyes fogadalmat. Előbb teol. tanár és hitszónok, 1915-től tartományi rendfőnök, 1921—1927. Rómában auditor generális volt. Azután ismét a budapesti rendházban élt. Egyik megalapítója volt a Közp. Sajtóvállalatnak. — Szentbeszédei: *Isten Igéje* (1900/007), *Jó Pásztor* (1905). Megalapította s több éven át szerk. a *Keddi Posta* c. hitbuzgalmi lapot. — Sajtó alá rendezte Hassenhörl Firmin: *Elmélkedési könyv az egyh. ér valamennyi napjára* (Bp., 1933) m. fordítását.

CSAJTHAY FERENC, ny. hírlapíró, szül. Zircen (Veszprém vm.) 1862. március 13-án, megh. Bpsten, 1940. ápr. 1-ére virradó éjjel, hosszas szenvedés után. — R. k. A jogot Bpsten végezte. 1881—1932. működött a hírlapírói pályán, előbb a *Függetlenség* és *Budapest* c. napilapoknál, majd 1887-től a *B. Hírl.*-nál, melynek előbb s., majd fel. és végül főszerkesztője volt. — Fiatalkorában színi kritikákat és országgyűl. tudósításokat, később vezércikkeket írt.

DÁPSY GIZELLA (Rozsnyai Kálmánné), ny. ovónő, szül. Losoncon 1885. január 18-án, megh. Nógrádverőcén 1940. május 2-án (tem. n.). — Mint áll. ovónő Szeghalmon működött. — Nil néven 1902-től írt verseket és novellákat főv. és vid. lapokba. — Munkái: *Zsurvilág provincián*. Kisvárosi életképek és egyébek. Gyula, 1904. — *Versek*. Békéscsaba, 1905. — *Vallomás* Párjelenet. (Monológok. 163.) Bp., 1906. — *Nálunk*, Versek. U. o. (ny. Békéscsaba), 1908. — *A szívem*. Költemények. Békéscsaba, 1909. — *Az uram könyve*. Versek. Hol? 1910. — *Lélekstációk*. Elbek. Békéscsaba, 1911. — *Hetéra levelek*. Írta: Johanna von Der Nahmer. Ford. (Tevan-Ktár. 36.) U. o., 1913. — *Lelkem virágos ablakából*. Versek. Nagyvárad, 1914. — *Puskin*. Írta: Dosztojevszkij. Ford. (Kultúra Ktár. 10.) Bp. [1922]. — *A látszat csal!* Reg. Írta: H. Courths-Mahler. Ford. U. o., [1923]. — *Testamentom*. Versek. 1914—24. U. o. (ny. Szeghalom), 1925 [1924] (500 péld.). — *A fehér*

ruha. Elb. (Százszorszép Kvek.) U. o., [1925]. (5000 péld.) — Előszava Hárs (Dapsy?) Alice. — *Fehér hajón* (Szeghalom, 1925) c. verskötetéhez.

FUTÓ ANDRAS, hirlapíró, szül. Nagykikindán 1908-ban, megh. Budapesten 1940 április 16/7 éjjelén. — Ref. Előbb vidéken tanárkodott, majd a fővárosba jött hirlapírónak. Színi kritikái és riportjai: *Mai Nap*, *M. Hirl.*, *Msdg.*

GALFFY IGNAC (szombatfalvi), ny. f. keresk. isk. igazgató, szül. Szombatfalván (Udvarhely vm.) 1859 február 1-én, megh. Miskolcon 1940 június 6-án. — Ref. Szülők: G. Ferenc, Miklós Abissa. Előbb Désen, majd Miskolcon p. isk. tanár, 1881-től igazgató, 1886-tól f. keresk. isk. igazgató volt Miskolcon. 1882 óta írt tanügyi és szépirod. cikkeket, főleg miskolci lapokba. — Szépirod. munkája: *Azok a nehéz idők*. Tört. reg. Miskolc, 1886 (2 kötet).

GASPAR (1910-ig Grünbaum) JENŐ, hirlapíró, szül. Rajkán (Moson vármegye) 1877-ben, megh. Bpsten 1940 májusában. — Szülők: Grünbaum Mór, Kohn Minna. A *N. Polit. Volksbl.* munkatársa volt.

JERFY ADOLF, földbérlő, megh. Győrött 1940 június 1-én. — Valószínűleg az ő műfordításai: *Mont Oriol*. Reg. Irta: Guy de Maupassant. Bp., 1906 (2. kiad. U. o., 1920). — *A kis Roque-lány*. Irta: u. a. U. o., 1920. — *A rondoli nővérek*. Irta: u. a. U. o., 1920. — *A vizen*. Irta: u. a. U. o., 1920.

KERNSTOK KAROLY, festőművész, szül. Bpsten 1873 december 23-án, megh. u. o. 1940 június 10-én. — R. k. Művészeti tanulmányait Münchenben, Párizsban és Bpsten végezte. 1919—1926. Berlinben, azután ismét Bpsten élt. Tagja volt a Nyolcak művészcsoporthoz, elnöke a KUT művész-tanácsának. A futurizmusról és egyéb művészeti kérdésekről írt cikkei és műkritikái: *XX. Század*, *Nyugat*, *Renaissance*.

MARGALITS EDE, dr. phil., nyug. egyet. ny. r. tanár, szül. Zágrábban 1849 március 17-én, megh. Zomborban(?) 1940 júniusában. — R. k. 1895—1919(?) a horvát nyelv és irod. tanára volt a bpesti tudományegyetemen. Az 1870-es években a *Bajai Közl.* munkatársa volt. Számos irodalomtörténeti és tört. cikket s műfordításokat közölt kül. lapokban és folyóiratokban. Minket érdeklő cikkei: *zombori áll. fűgimn. értes.* (1880. Eposzok tervrajzai; 1881. Hősi eposzok meséi), *Kath. Szemle* (1896. Délszláv népballadák), *Nyelvtud. Közlem.* (1899. A m. közmondások rostája), *Századok* (1898. Zrinyi a költő eddig ismeretl. levelei). — Minket érdeklő munkái: *Párhuzam Vörösmarty és Arany. mint eposzköltők között*. Baja, 1875. — *Bácskai közmondások és szólásmódok*. U. o., 1877. *Emlékbeszéd Deák Ferenc fölött*. Zombor, 1881. — *Három év után*. Beszélyek és hirl. cikkek. U. o., 1884. — *Zrinyi Miklós, a költő*. Klny. a Kath. Szléből. Bp., 1893. — *Csengics-Szmail aga halála*. Mazsuranics Iván eposza. Ford. (Olcso Ktár. 362. sz.) U. o., 1896. — *M. közmondások és közmondásszerű szólások*. U. o., 1896. — *Márk királyfi*. Délszláv népballadák a XIV. és XV. sz.-ból. (A Sz. István Társ. Tud. O. Felolv. 17.) U. o., 1896. (2. kiad. Olcsó Ktár. 1107/10. sz. U. o., é. n.) — *Roskadozó kastélyok*. Beszély Leskovár Jankó után. (Olcso Ktár. 1153/6. sz.) U. o., 1900. — *Isten a világ közmondásaiban*. U. o., 1903. (2 kötet).

NAGY LAJOS, ny. ev. esperes-lelkész, szül. Nemesládonyban (Sopron vármegye) 1867 február 14-én, megh. Szentantalfalván(?) 1940 áprilisában. — Tanulmányait Pozsonyban végezte. 1896-tól Szentantalfalván volt r. lelkész és 12 évig zalam.-i esperes. — Versei, műfordításai, egyh. beszédei és cikkei, részben Ladányi álnéven 1893-tól, fõv., vid. és felekezeti lapokban és folyóiratokban. — Szépirod. jellegû munkái: *Tavaszi hajtások*. Versek, gondolatok, értekezések. Pápa, 1893. — *Őszinte ötletek*. U. o., 1894 (Ladányi néven). — *Verses supspiriumok*. Németbõl. U. o., 1894. — *Prot. tanítók sátoros ünnepe*. Egyh. besz. U. o., 1899. — Talán tõle valók még: *Az oltár, szószék és koporsó költészete*. Fohászgyûjtemény. Nyiregyháza, 1905. — *Egyszerûség*. Versek. Pápa, 1906.

OSZMANN ELEMÉR, hirlapíró, szül. Budapesten 1894-ben, megh. u. o., 1940 június 23-án. — Szülõk: Dr. O. Mór, Kiss Ernesztin. A bpesti *Ujs. b.* munkatársa volt.

PERÉNYI (1885-ig Pilstl) OTMÁR (PÁL), ny. bencés tanár, szül. Sopronban 1864 július 27-én, megh. Celldömõlön 1940 áprilisában. — Verseket is írt. *Pl. Sz. Istrán Társ. naptára* (1906/7).

PETERFFY BELA (ikácsi), tanügyi fõtan., ny. áll. gimn. igazgató, szül. Fehéregyházon (Somogy vm.) 1873 április 16-án, megh. Zalaegerszezen 1940 április 24-én. — R. k. Szülõk: P. Bonifác kocsmáros, Fritz Anna. Eredetileg papnak készült, de fõlszentelése elõtt elhagyta a papi pályát és Budapesten tanári oklevelet szerzett. Mint h. tanár Rozsnyón, mint r. tanár Temesvárt s mint igazgató 1909—1914. Petrozsényben, 1914—1920. Balassagyarmaton és 1920—1937. Zalaegerszezen működött. — Irodalomtörténeti munkája: *A Hungyadiak a m. drámairodalomban*. Klny. az áll. fõgimn. értesbõl. Temesvár, 1903.

PORZSOLT KALMAN (barátosi), hirlapíró, a Petõfi-Társ. r. tagja, szül. Ludason (Heves vm.) 1860-ban, megh. Budapesten 1940 április 8-án éjjel. — Ref. Középiszkoláit Bpsten és Kecskeméten, a filozófiát Bpsten végezte. Tanári pályára készült, de állást nem vállalt. Összeállította a testnevelés reformjának programját s eszméi érdekében Jenõ bátyjával megalapította 1884-ben a *Herkules* c. szaklapot, melyet hosszú ideig közösen szerkesztettek. 1894-ben átvette a *Fõv. Lapok* szerkesztését s abból polit. napilapot csinált. E laptól, mely 1896-ban átment tulajdonába, 1897-ben vált meg. Ekkor átvette a Népszínház vezetését és bérletét, amitõl 1904-ben anyagi okokból meg kellett válnia. Ugyanez idõtájt mondott le az Orsz. Múzeum és Könyvtár-bizottság, illetve az abból alakult Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Tanácsa elõadó titkári tisztét is, amely intézményt a közgyûjtemények szaporítása és a nép- és vándorkönyvtárak létesítése érdekében õ hívta életre. Ekkor lépett a *P. Hírl.* kötelékébe, ahol mint b. munkatárs egész élete végéig dolgozott. Fõleg színi kritikákat és Tóth Béla halála óta *Esti levelek*-et írt Zsolt álneven e lapba. Kétszer nõsült: elõször 1891 IX. 16. elvette Lukács Juliska drámai színésznõt, majd ettõl elválva, 1905 XII. 4. Gazsi Mariska énekes, utóbb drámai színésznõvel kötött házasságot. 1940 Húsvét másodnapján az utcán elesett és combtörést szenvedett. A hosszú fekvés következtében tüdővizenyõ lépett fel s ez végzett szívós szervezetével. — 1880-tól írt cikkeket

és novellákat kül. lapokba és folyóiratokba. — Munkái: *A párbaj*. Színm. 1 felv. (A Nemz. Szính. Ktára. 129. sz.) Bp., 1881. (Bemut. budapesti Nemzeti Szính. 1881. III. 2.) — *Szerencsétlen furulyások*. Elbek. U. o. 1884. (2. kiad. U. o., [1913]). — *A sport-világból*. Elbek. (Herkules-Ktár. 4.) U. o., 1885. (Többekkel). — *A viharos élet*. Elbek. U. o., 1886. — *Sport és szerelem*. Elbek. U. o., 1887. (Németül is Kohut Adolf fordításában. Kirchhain, 1891.) — *Fürdői emlékek*. Elbek. U. o., 1887. Németre és olaszra is lefordították. — *Az irodában*. (Monológok. 25.) U. o., 1889. — *Az asszony*. Színmű 4 felv. (Főv. Szính. Műs. 211/2.) U. o., 1906. (Bemut. bpesti Nemzeti Szính. 1906. X. 19. — *Egy nyugalmazott garallér naplójából*. Elbek. U. o., [1913]. — *Embervásár*. U. o., [1913]. — *Festett világ*. U. o., [1913]. — *Gyermekkirály*. *Párbaj*. U. o., [1913]. (A *Gyermekkirály* c. 4 felv. tört. színművet, mely elnyerte a M. T. Akad. Kóczán-díját, bemut. a Nemz. Szính. 1909. III. 5.) — *Zsolt esti levelei Gyűlöletországból*. U. o., [1913]. — *Szerelmes lányok*. U. o., [1915]. — *Egy színházi naplójából* (M. Ktár. [842]). U. o., [1917]. — *A szerelem könyve*. U. o., [1923]. (50 szám. péld. is mer. papíron). — *Leckék a házasságról*. U. o., [1923]. 50 szám. péld. is mer. papíron).

PRONAY DEZSŐ (tótprónai és blatniczai báró), dr. jur., földbirtokos, szül. Pesten 1848 október 22-én, megh. Acsán 1940 április 7-én reggel. — Ev. Szülők: P. Gábor cs. és k. kamarás, báró Podmaniczky Sarolta Karolina. A jogot Pozsonyban, Berlinben, Lipcsében és Pesten végezte s utóbbi helyen 1871-ben doktorált. 1874-ben a verbói, 1882-ben a gyöngyöspatai, 1887-ben a békéscsabai kerület országgyűl. képviselője volt ellenzéki programmal, közben és legutóbb 1917-ig pedig a főrendiház tagja volt, ahová mint a magyar-honi ev. egyh. egyetemes felügyelője került be. 1905/6-ban tevékeny részt vett az ú. n. nemzeti ellenállás küzdelmeiben s az ellenzéki magatartásáért felfüggesztett pestvármegyei tisztviselők visszatartott fizetését saját jövedelméből előlegezte. A debreceni egyetem 1917-ben díszdoktorává avatta. Több egyházi és politikai beszédén kívül, melyek egyházi és más lapokban jelentek meg, a *Magyarország* 1912. 304. számában *Bontják azt a házat* című verse is napvilágot látott.

SZIRMAI ISTVÁN hírlapíró, szül. Budapesten, 1890-ben, megh. u. o. 1940. június 21/22-re virradó éjjelén. — R. k. Szülők: Sz. Manó dr., Kurzweil Malvin. Pályáját 1910. körül a *Független Magyarország*-nál kezdte. 1914/18. katonáskodott. 1918 után *A Nap*, majd az *Új Nemzedék* s végül az *Ujság* belső munkatársa volt.

SZUDY ELEMÉR (szudi és darvasi), c. min. tan., hírlapíró, meghalt Alsógödön (Pest vm.) 1940. április 10-én. — Ev. A M. Revíziós Liga angol, francia és olasz nyelvű folyóiratának főszerkesztője volt.

VARADI TIBOR, filmhírlapíró, szül. Budapesten, 1902-ben, megh. u. o. 1940. május 12-én. — Szülők: V. Kálmán, Weisz Izabella. A *Kis Ujság* munkatársa volt. — Munkái: *Kenyérharc*. (A Friss Ujság Színes Regénytára. 102.) Bp. [1938.] *Vendég az Operában*. (Világvárosi Regények. 677.) (U. o., 1939.)

G. P.

Felélős szerkesztő és kiadó: Alszeghy Zsolt, Budapest II, Hattyú-utca 7. 34.531. — K. M. Egyetemi Nyomda, Budapest, 1940. (F.: Thiering Richárd.)